

Beogradske Novine

Broj 16.

BEOGRAD, nedjelja 6. februara 1916.

GODIŠTE II.

UREDNIŠTVO i UPRAVA: BEOGRAD, ČUBRINA ULICA 3.,
TISKARA: ULICA VUKA KARADŽIĆA br. 26.

SVI SE DOPISI ŠALJU NA ADRESU:
„BEOGRADSKE NOVINE“, ETAPNA POŠTA 131.

V RATNI IZVJESTAJI.

Izveštaj austro-ugarskog generalnog štaba.

Povlačenje Talijana kod Tolmina.

Napredovanje austro-ugarskih četa u Albaniji.

Zvanično se javlja: K. B. Beč, 4. februara.

Talijansko bojište:

Artiljerijska borba na primorju prilično je živa, i proširila se sada i na tirolsku i korušku granicu. Zamak je Dujno sa nekoliko pogodaka teške artiljerije djelimično razoren. Sa Tolminske mosne brane odstupili su Talijani, zbog posljednjih uspjeha naše vojske, na obronke istočno od puta Ciganj-Selo.

Balkansko bojište:

Carsko i kraljevska vojska, koja operiše u sjevernoj Albaniji posjela je Kroju, i krajnjim svojim krilom stigla je bo rijeke Išmi.

Položaj u Crnoj Gori je nepromijenjeno dobar.

Zamjenik glavnog stožera
podmaršal pl. Höfer.

Bombardovanje talijanske istočne obale.

Uspjeh austro-ugarskih krstaša. Veliki požari i eksplozije i razorenje jednog željezničkog mosta.

K. B. Beč, 5. februara.

Dogagjaji na moru:

Jedna je grupa naših krstarica, na istočnoj talijanskoj obali znatno oštetila svojom vatrom kolodvore Ortono i San Vito, više stovarišta i jednu tvornicu u tim mjestima, dok je željeznički most preko rijeke Ariello, sjeverno od Ortona, razoren. Poslije vatre na San Vito primjećeni su znatni požari. Sve krstarice vratile su se nepovrijeđene.

Zapovjedništvo mornarice.

Beč, 5. februara.

Na svim trim bojištima nema ničega novoga.

Zamjenik glavnog stožera
podmaršal pl. Höfer.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva.

K. B. Berlin, 5. februara.

Zapadno bojište:

Jedan ljevak sjeveroistočne od Hülluch-a, koga su posjele naše čete, opet

je zašut jednom engleskom eksplozijom. Kod Loos i Neuville-a vogjene su žive borbe ručnim granatama. Na više mjesta, a naročito se u Argonnama razvila živa artiljerijska vatra. Istočno je od Marle-a pao nam nepovrijeđen u ruke jedan francuski dvokriša, a časnik je sa tog dvokriša, koji je zalutao zarobljen.

Istočno bojište:

Nema ničeg novog.

Balkansko bojište:

Naši vazduhoploveci vidili su u vardarskoj dolini južno od grčke granice, i u solunskom pristaništu, gdje su Francuzi i Englezi, velike požare.

Izveštaj turskog glavnog stana.

Carigrad, 5. februara.

„Agence telegraphique Milli“ javlja iz glavnog stana:

Irakška fronta:

Neprijatelj, koji je sa jednim dijelom svojih četa pokušao napredovati od Felahije, bačen je natrag u prijašnje svoje položaje.

Kavkaska fronta:

U raznim odsjecima traje posvednevno omanja borba. Inače ništa novoga

Uspješno bombardovanje Drača i Valone iz vazduha.

Junačko djelo linijskog poručnika Konjevića.

K. B. Beč, 3. februara.

Sa strahovitim dejstvom bombardovali su 25. januara 5, 27. januara 2 i 3. februara 3 naših hidrop plana Drač, a naročito šatorski logor u blizini grada, pa su se, i pored žestoke paljbe obalnih baterija i ratnih brodova, svaki put vratili nepovrijeđeni. 2. februara tri su hidrop plana bombardovala Valonu, i nekoliko puta pogodili tamošnja pristanišna postrojenja, šatorski logor i male teretne brodove. Jedan je naš hidroplan dobio u žestokoj vatri neprijateljskih obalnih i brodskih baterija dva pogodaka, zbog čega je bio primoran, da se spusti na more. Linijski se je poručnik Konjević, bez ustezanja, spustio i ako je hidroplan bio povrijeđen, na burom uznemireno more, pa mu je pošlo za rukom, da i pored paljbe obalnih baterija i punom brzinom približujući se neprijateljskih torpednjača, u svoj ljetnički aparat spase dva časnika hidrop plana, koji su bili ostali nepovrijeđeni, da povrijeđeni hidroplan potpuno onesposobi i da se još blagovremeno sa udvojenom posadom uzdigne, pa da se poslije jednog lijeta od 220 kilometra vrati zdrav i čitav u Boku Kotorsku.

Talijanske gasnu zvijezde.

Izveštaj austro-ugarskog generalštaba od 4. februara javlja: „Na mosnoj brani kod Tolmina, zbog posljednjih uspjeha naših četa, odstupili su Talijani na obronke zapadno od „Ciginj-Sela“. Sa ovih nekoliko kratkih riječi javlja austro-ugarski generalštab za činjenicu od najvećeg značaja. Talijanska fronta se koleba.

To je rezultat, koji je postigla Italija za deset mjeseci ratovanja: talijanske čete se povlače. Austro-ugarski vojnik nezna za drugu retoriku. On javlja samo za činjenicu, i ostavlja da ona sama sobom dejstvuje. Ali Talijanima će biti potrebno vrlo mnogo riječi, da ovu činjenicu uviju u veo. Jer je počelo već da sviće u Savojskoj kraljevini, i kad ova vijest stigne u Rim, da Talijani sada i ako su mnogobrojniji i svuda sa boljom artilerijom, svoje položaje ne mogu održati, znači, da je to početak kraja. Promuklost, od koje je u početku rata patio cio svijet u Italiji, prošla je već poslije jednog mjeseca ratovanja, pa čak ni „Corriere della Sera“ nije mogla da zaradi plaćanu zakupninu iz Engleske, jer joj nikako nije polazilo za rukom, da podigne raspoloženje klonulih duhova. Čak ni zvanične pozorišne predstave, to će reći sjednice talijanskog parlamenta, pri kojima se vlada pokazuje kao vješti redatelj, ostale su bez bučnog uspjeha, koji od njih očekivao. Gospoda poslanici pljeskali su svome vogji, sveučilišnom profesoru Salandri — ali narod je stajao sa strane i držao se posve mirno. On je sa strpljenjem dostojnim divljenja još uvijek čekao na obećani uspjeh. Ali kako tog uspjeha nije bilo na frontu u Tirolu i na Soči, preduzeta je ekspedicija u Albaniji, gdje su se nadali postići lakše uspjehe. Novinstvo se već postaralo za potrebnu vašarsku reklamu, i duh talijanskog naroda, kojem nije potrebno mnogo da se oduševi, postao je opet ponosit. Talijanske čete stupile su na balkansko zemljište kao osvajači.

Ali Austro-Ugarska je uskoro uništila i sve te osvajačke planove u Albaniji, kao i oslobodilačke snove na Gorici i u Trstu. Austro-Ugarske hrabre čete osvojile su Lovćen, primorale su Crnu Goru, tu predstražu Italije, da klekne na koljena, i prodiru u Albaniju, kao u kući sa otvorenim vratima. Austro-ugarski aeroplani pojavili su se već pred Dračom i Valonom, — ukratko talijanska arbanska ekspedicija obećava, još prije nego što je počela, da će biti takva blamaža, kao i francusko-engleska solunska ekspedicija. Vještački podignuto raspoloženje zbog svega ovoga je opet znatno oslabljeno. A sada je došla vijest, da se počinje ko-

lehati talijanski front na glavnome bojištu.

Italija ima da se bori samo sa jednim neprijateljem. Ovaj je neprijatelj bio, kada ga je Italija stidno napala sa legja, u borbi sa najvećom svjetskom vojskom, ruskom vojskom i imao je, da se bori sa malom i hrabrom srpskom vojskom. Italija je mogla, da uvede u borbu skoro cijelokupnu svoju vojsku, a Austro-Ugarska protiv Italije samo petinu ili četvrtinu svoje vojske. Na fronti kod Soče borbena snaga bila je često takva, da je jedan austro-ugarski vojnik morao, da se bori protiv deset Talijana. Ipak je austro-ugarski vojnik ostao kao pobjedilac u ovoj nejednakoj borbi, i snaga talijanske vojske raskrivila se o njegovu srčanost. Zato je vijest u Rimu morala da izazove strašan utisak, vijest, da talijanska vojska nema čak ni toliku snagu, da svoju sopstvenu liniju brani protiv znatno slabijeg neprijatelja. I zato ne može biti ni sumnje, kada dogje momenat, da Austro-Ugarska nagje za shodno razbiti cio talijanski front, njoj će to već kod prvog udara poći za rukom.

Sve vijesti, koje posrednim putem dolaze iz Italije, daju zaključiti, da tamo počinje svitati. Neprestani neuspjesi i porazi rastjerali su oblake, u kojima su Salandra, Sonnino i drugovi stalno održavali narod. Razbor opet prevladjuje, i sa strahom i zebnjom upravljaju se pogledi onih, koji jasno počinju gledati na sjever, gdje sramno izdani saveznik preteći stoji, kao osvetnik talijanskog izdajstva i razorač talijanskog ludila veličine.

Balkanske vijesti.

Docno uvigjanje.

Kajanje i samopriznanje srpskih političara.

Bern, 4. februara.

Švicarski brzojavni ured javlja iz Atene: Ovdje su izazvale dubok utisak izjave, koje su učinili srpski narodni poslanici, koji se bave u Grčkoj, i koji su izjavili, da Srbija po svaku cijenu treba da zaključi mir, a da bi se to postiglo, treba žrtvovati prije svega dinastiju i Pašića.

Berlin, 4. februara.

„B. T.“ brzojavljaju iz Rima: U Rimu se sada nalazi oko stotinu srpskih narodnih poslanika, u čijim se krugovima primjećuje veliko ogorčenje protiv Pašića. Poslanici mu zemjeraju, što on silama četvornoga sporazuma nije stavio ultimatum: ili da pošlju pomoćnu vojsku od 300.000 ljudi, ili ćemo zaključiti mir sa Austro-Ugarskom.

Želje poslanika srpske narodne skupštine dolaze i suviše dockan. I njihov današnji jed protiv Pašića nema nikakvog značaja. Ovo uvigjanje poslije svega ne znači ništa. Da su se poslanici narodne skupštine ranije sjetili, da se pobude protiv sviju napadaja Pašićevih uperenih protiv Austro-Ugarske, uštedeli bi oni nesreću i jad svome narodu, i nebi sad morali da žive u izgnanstvu. Za tragediju srpske države imaju svoju krivicu i poslanici srpske narodne skupštine, kao i Pašić i Petar Karagjorgjević, jer oni se nikad ne sjetiše, da ometu u radu zaslijepljenog kralja i njegovog ministra, koji niukoliko nije od njega odmakao. U idućem broju vratiti ćemo se opet na ovu stvar i srpskome narodu, koji se lagano počinje buditi, pokazati tko je kriv za zlo, koje on sada snosi.

Za danas neka bude samo rečeno, da će ova nestrečna zemlja dobiti mir, i bez toga što bi poslanici poštovane srpske skupštine, imali kao cijenu zato da žrtvuju gospodina Pašića ili Petra Karagjorgjevića. Oba ova čovjeka jednom za svagda su riješena, i izgubila su prema tome svaku vrijednost. Srbija će dobiti mir, osloboditi će se od rana, za koje ima da blagodari radu njenih bivših vojga, megju koje spadaju i poslanici srpske narodne skupštine, koji se bave u Grčkoj, a za to će se već postarati Austro-Ugarska.

Razbijena srpska vojska.

Budimpešta, 5. februara.

Atenski list „Embros“, govoreći o reorganizaciji srpske vojske daje izraza mišljenju, da ne može biti ni pomena o nekom uspjehu te reorganizacije. Srbi su izgubili 98 postotaka od cjelokupne artilerije, izgubili su preko 100.000 pušaka i sve mašinske puške. Ostaci srpske vojske imali bi da budu snabdjeveni potpuno novim oružjem. Ali izgleda, da se ovim pitanjem ne bave ozbiljno ni sile sporazuma, jer do sada srpski vojnici nisu dobili ni jednu novu uniformu, nijednu novu pušku. Srpski vojnici, koje dovode na Krf vojnici su prošlosti, a ne vojnici budućnosti.

Novo iz Crne Gore.

Iz stana se ratne štampe javlja iz Crne Gore:

Sada je ustanovljeno, da je kralj Nikola otišao iz Crne Gore po savjetu svoje vlade. Po ustavu je, pošto nema kralja, a ni prijestolonasljednika u zemlji, za sve odgovorna vlada. Pošto su austro-ugarske čete nakon kapitulacije, nastavile svoje napredovanje, morao je kralj bježati, jer bi inače bio zarobljen. Od kraljevske je familije u Crnoj Gori jedini kraljević Mirko u Kruševcu, kraj Podgorice. Tu ga čuva jedna satnija austro-ugarske pješadije.

Sva je Crna Gora poplavljena srpskim familijama, koje sada traže, da im se preko Austrije dozvoli povratak u domovinu. Ima tu i oko tri hiljade srpskih činovnika, koji su morali biti otpremljeni preko Sv. Ivana Meduanskog u Italiju. Oni su mnogo prepatili i samo najbogatiji su mogli održati svoje zdravlje. Mnogo ih je poginulo od raznih boljetica.

Crnogorski jedan ministar potvrđuje, da su Rusi bili nakani preko Siliistrije provaliti u Bugarsku. Sam car je ruski u Odesi oprostio se s ovom vojskom. Kada je Rumunjska zabranila prolaz ruskoj vojsci, ove su čete onda bačene na besarabijsku granicu.

Crna Gora na koncu ovog rata stoji sa dugom od sto milijona. Na Cetinju je zarobljeno više srpskih artiljerijskih časnika, koji su bili dodjeljeni crnogorskoj vojsci.

Posljednji dani Crne Gore.

Kotor, 5. februara.

Sada se doznaju upravo grozote, koje su vladale u Crnoj Gori prije austro-ugarske okupacije. Kada je ministar vojni brigadir Vukotić objavio u Podgorici vojsci, neka se svatko preda, pošto je svaki daljni otpor uzaludan, došlo je do velikih izgreda. Vojnici su u Nikšiću, Danilovgradu i u Podgorici opljačkali sve kuće, a osobito vojna skladišta. Vojni ministar se je Vukotić sa nekoliko svojih vjernih sakrio u tvornici duhana, pa se je samo ručnim granatama i strojevnim puškama mogao odbraniti od pljačkajućih vojnika. Isto je dao naoružati sve austro-ugarske zarobljenike, koji su bili okupljeni u Podgorici. Ovi su se onda vratili k svojoj vojsci. Na polasku dovikivale su žene austro-ugarskim zarobljenicima: „Ako vaši vojnici ne dogju skoro, mi ćemo ugušiti svoju djecu, a sebe povješati.“

Sada u cijeloj zemlji vlada potpuni mir.

Kraljević Mirko kao gost austro-ugarske vojske.

Beč, 5. februara.

Crnogorski kraljević Mirko, koji stanuje u Kruševcu kraj Podgorice, često dolazi u Podgoricu, gdje je vazda gost kod komande austro-ugarske vojske.

Do sada se je predala sva crnogorska, osim nekolicine časnika, koji su utekli sa kraljem Nikolom.

Crnogorci na Krfu.

Lugano, 3. februara.

Crnogorski generalni konzulat u Rimu dobio je uputstva, da sve Crnogorce sposobne za oružje, koji bi došli u Italiju, odmah upućuje za Krf, gdje će se reorganizirati ostaci srpske vojske. Ovih dana otputovalo je na Krf i 71 poslanik srpske Narodne Skupštine.

Dopisnik „Idea Nazionale“ iz Drača zabilježio je glas, da su crnogorski vojnici, koji se ne htjedoše pokoriti naredbi za dalji otpor, ranili ili ubili generala Martinovića.

Rat u Albaniji.

Lugano, 5. februara.

„Corr. della Sera“ javlja: Arbanski vogje, koji su prijatelji Austro-Ugarske obrazovali su čete, dobro snabdjevene oružjem i koje će se krenuti protiv četa Esad-paše.

Austro-ugarske podmornice u Valoni.

Berlin, 5. februara.

„Tägliche Rundschau“ javlja iz Sofije: iz Valone primljene su vijesti, po kojima su posljednjih dana tamo iskrane nove čete. Italija namjerava da svoj ekspedicioni zbor u Albaniji poveća na 50.000 ljudi i da je riješena Valonu da brani po svaku cijenu. To je već potrebno i iz političkih razloga, jer bi napuštanje Albanije neminovno dovelo do unutrašnjih nereda u Italiji. U pristaništu Valone potopljena su dva talijanska transportna broda od austro-ugarskih podmornica.

Srpske će čete braniti.

Berlin, 5. februara.

Ratno je vijeće saveznih sila prigodom svog posljednjeg zasjedanja zaključilo prema vijestima, koje dolaze sa ruske granice, da se Valona mora braniti protiv Austro-Ugarske pod svaku cijenu. Francuzi su i Englezi iskrcali mnogo teških topova, a biti će dopremljeni ovamo i ostaci srpske vojske sa ostrva Krf, koji će braniti Valonu — za Italiju.

Esad-paša se neće biti za Italiju.

Lugano, 5. februara.

„Giornale d' Italia“ piše: Italiji ne preostaje nego braniti Valonu i čuvati se svake ofenzive, jer Albaniji prijete epidemija tifusa i što se Esad-paša neće htjeti biti za Italiju.

Von der Goltz-paša — generalisimus turske vojske.

Zürich, 5. februara.

Pariski dopisnik „Neuen Züricher Zeitung“ javlja, da je von der Goltz paša imenovan generalisimom carsko otomanske vojske.

Rusofili u Bugarskoj.

Sofija, 5. februara.

Grupa rusofilskih Stambulovista, koji su stajali pod vodstvom Genadijeva, poslali su ministru-predsjedniku Radoslavovu izaslanike sa obavještenjem, da će od sada i oni podupirati vladu u njezinoj politici.

Najnovije brzojavne vijesti.

Sazivanje hrvatskog sabora.

K. B. Budimpešta, 5. februara.

Hrvatski je sabor sazvan za 9. februara.

Povratak grofa Pejacsevicha iz Francuske.

K. B. Budapest, 5. februara.

Kako se čuje, vlada je usvojila otpust u Francuskoj interniranog bivšeg hrvatskog bana i ministra za Hrvatsku i Slavoniju dr. Theodora grofa Pejacsevicha, da se razmijeni sa petoricom interniranih Francuza. Poslije toga otpust grofa Pejacsevicha je osiguran.

Talijanska predbacivanja Engleskoj.

Kako Englezi umiruju Talijane.

Lugano, 5. februara.

Stalno postaje sve veće neraspoloženje talijanskih trgovaca i industrijalaca protiv Engleske. Čak i narodni poslanik Arturo Labriola, koji je nekada revnosno zastupao sklapanje četvornog sporazuma, piše sada, da rat nije zato da Englesku obogati. Listovi stalno donose članke o povećanju podvoznih cijena i o velikoj potrebi, koja se osjeća za uglj. Neki listovi su već izgubili svaku nadu, a neki opet izračunavaju u koliko će biti pomoženo velikoj oskudici u uglju sa 150 brodova uglja, koje će vele, Engleska pozajmiti Italiji. Megjutim je Engleski ministar trgovine Runciman dao dopisniku „Secola“ karakterističnu izjavu, koja sva ta očekivanja označuje kao posve bezrazložna. Za povećanje podvoznih cijena nije kriva Engleska, nego opšti odnosi i prilike. U cijelome svijetu skučen je brodarski saobraćaj. Već isključenjem njemačke i austro-ugarske trgovačke flote smanjena su za sedminu podvozna sredstva cijelokupnog svjetskog saobraćaja. Mnogo brodovlje je rekvir-

„Ivan Posni“.

Sada već umirovljeni, 77 godišnji ruski premijer Ivan Longinovič Goremin, poznat je u najvišim ruskim krugovima pod nadimkom „Ivan Posni“. To je čisto ruski način izdjevanja imena sa ironičnim dodatkom. Pod tim „posni“ razumije Rus iznjureno posno lice. I zaista sada već umirovljeni ruski premijer je žalosna jedna pojava, koja će se za vječita vremena pamtit. Ali ne samo po spoljašnjem izgledu, nego i po duši bio je Goremin žalosna pojava, a u isto vrijeme podmukao, bez savjesti, a nasilnik do krajnjih granica. Čovjek, koji nije znao ni za kakve obzire, bez osjećaja, sebičnjak i nizak, prasluka uvriježenog ruskog birokrate.

Na preporuku Pobjedonošćeva, stupio je Goremin 1895. godine, u rusko ministarstvo unutrašnjih djela kao nasljednik omrznutog Durnova. Već i sama preporuka nadprokuratora Sv. Sinoda Pobjedonošćeva, na koga nas podsjećaju svete uspomene, pokazuju nam kakva je ličnost Goremin. Njegovo životno sredstvo bilo je zavjera. On predstavlja tip onog ruskog birokrate, koji se mogao karakterisati kao oličenje trećeg odjelenja (tajne policije).

Kao ministar unutrašnjih djela Goremin je stalno intrigirao protiv Witte-a, koga je kod cara denuncirao kao prijatelja Njemačke. Ali Witte ga je izigrao; Goremin je od tada radio iza kulisa. On je mogao čekati. Njegovo vrijeme je moralo doći. Kao član senata, i kao prijatelj petrogradskog generalnog gubernera Tre-pova, mogao je on na političkoj vetrenjači tačno da predvidi vrijeme, kada će doći njegovo vrijeme i tada će moći da počne sa svojom osvetom. On se zavjerio sa Tre-povim, godinu dana poslije revolucije, da obori Witte-a. On je umio mjeseca marta 1906. godine, da objasni caru, da je cijela

revolucija, i ako nije Witteovo djelo, ipak izvršena sa njegovim znanjem i saučešćem. Witte je tajno koketovao sa revolucionarima, da bi starodrevnu rusku upravu iz osnova razdrmao. Ta prva дума je pokazala, da su sve svi ruski gradovi i sva mjesta izabrali samo kadete. U mjesecu martu 1906. godine imao je već toliki uticaj nad carem, da je od njega dobio naredbu, da se prva дума raspusti. Goremin je dobro poznao carevu psihologiju, kao i mjesto na kome je car najosjetljiviji. Kod povodljivog samodršca sviju Rusa najviše uticaja ima uvijek onaj, koji razumije, da se hvališ kao spasilac carevine.

Način, na koji je Goremin ophodio sa prvom dumom, uzeo je za obrazac po kome je htio, da upravlja i ovom dumom. Cijela njegova priroda je netvorilačka, a njegov duh strahovito siromašan. Već i zbog svog komoditeta, kopirao je on samo ono, što je već jednom učinio. Njegova je lijenost opšte poznata u Rusiji. Dobro obavještene ličnosti uvjeravaju, da on čak ni državne brzojave ne čita sam, nego mu sve brzojave čita žena i u izvodu mu samo saopštava najvažnije stvari. Kad дума nije htjela, da ispuni sve njegove zahtjeve, on je prosto naredio, da se дума raspusti. Kozaci su upali u dumu u sred sjednice i rasturili poslanike. To je bio politički debut prvog ministrovanja premijera Goreminina.

Kada je Goremin uklonjen, i kada je Kokovčev došao na vladu, povukao se on u usamljenost, da bude na oprezi, kada opet kućne njegov čas. Politički mutne jeseni 1913. godine pozvan je Kokovčev od cara u lov, da bi mu on dao izvještaj o političkoj situaciji. Na cara je već bio uticao veliki knez Nikolaj Nikolajevič i kada je Goremin došao car više nije ni pozvao na ručak Kokovčeva. Time je bila i zapečaćena sudbina predsjednika ruske vlade Kokovčeva. Car

je opet podigao Goreminina, jer mu je on bio najpouzdanije orugje u reakcionarnom sistemu.

Padom Goreminina, moglo bi se možda pretpostaviti, da je došao kraj reakcionarnom sistemu u Rusiji, kome je glavni oslonac bio veliki knez Nikolaj Nikolajevič, i njegov pomagač Goremin. Ali to se sada ne može očekivati, jer samo oslanjanjem na reakcionarne elemente, može ratna stranka da nastavi svoju igru — no jedno je ipak nesumnjivo, a to je, da joj je uklanjanjem velikog kneza Nikolaja Nikolajeviča i padom Goreminina zadat težak udarac, od koga će se još mučno moći oporaviti.

Misli za privrjedno zблиženje sa Njemačkom.

Viktor barun Kalchberg, raniji delegat za trgovinske pregovore, koje je monarhija zaključila sa Njemačkom devedesetih godina, iznosi u „Neue Freie Presse“ slijedeće misli o našem zблиženju sa Njemačkom.

Barun Kalchberg govori prvo o uticaju izravnjanja izmeđju Austrije i Ugarske na odnose monarhije sa Njemačkom, i nastavlja zatim:

Sa materijalnog i nacionalnog gledišta, Ugarska kao agrarna zemlja, od privrjednih olakšica u Njemačkoj ima da očekuje najviše koristi, veće nego Austrija, kao industrijska zemlja. Zato na nju i treba uticati, da i ovako već velike teškoće još više ne povećava. Opšta je struja i u krugovima austrijskih industrijalaca za zблиženje. A da bi se ovo zблиženje moglo snosno ostvariti morati će sve važnije industrijske grupe triju država, da se udruže pod državnim nadzorom, i država će garantovati cijene i mjesta, gdje će se u unutrašnjosti prodavati. Onda će kao sasvim izlišna odpasti i unutrašnja carina izmeđju Austro-Ugarske i Njemačke. Pošto je ispunjenje ratnoga cilja nemoguće, dok se još ne utvrdi šta je postignuto kao stalno, ne može

Podlistak.

U ruskome ropstvu.

(Nastavak).

I tako razoružani ljudi, koji su slijepo slušali naredbe slabo naoružanih sprovodnika, često naoružanih samo bajonetom, nisu nalazili snage i energije, da se koriste na rijetkim prilikama za bjegstvo. A put, koji smo imali da prevalimo, i stanje u kome smo se nalazili, bilo je više nego strašno. Umrli bi izmučeni glagju, da nam pučanstvo izmučene i nesrećne Galicije, skoro u svima mjestima nije davelo mlijeka i kruha, i ako su nemilostivi kozaci svuda bajonetima odbijali milostivi svijet, koji se bio sažalio na našu bijedu i jad.

Često je žalosno pučanstvo tužnog pogleda gledalo za nama, tražeći od nas utjehe i mi smo im utjehu pružali našim pogledima, iz kojih se moglo čitati pouzdanje: „Ne brinite, dobri ljudi! Naši će doći za nama, ali sa oružjem u ruci. Skoro će te biti slobodni!“

Ali njihove oči su stalno bile uplakane pod upravom njihovih „oslobodilaca“. Vidio sam jednog ruskog podčasnika kako sa svojom nagajkom (kozački bič) udara po svome vojniku. Šta smo dakle i mi mogli bolje očekivati. Svaki se starao koliko je god mogao da izbjegne sud

batine. To smo radili i osjećali mi vojnici. Ali iza nas je vogjena i čitava povorka mirnih gragjana, većinom Židova, koje su odvodili iz njihovih rodnih mjesta; bilo je i staraca, koji su se zbog slabosti morali podštapati, a i novorogjenčadi, koje su tek pridignute matere nosile na svojim grudima. Mnogima nije ostavljeno čak ni toliko vremena, da se obuku, jer sam neke vidio kako imaju samo jednu cipelu. Židovsko pitanje — pa bilo to ili ne — kada sam vidio kako tjeraju ruski vojnici ovu povorku nesrećnika, bilo mi je nesumnjivo jasno, da su po ruskom mišljenju i svhatanju svi ovi nesrećnici bili sami špijuni. A sa vedroga neba sijalo je sunce i ne udari ni jedna munja, da zgromi ove moskovske „pobornike kulture“.

Jedan jedini put, bilo je to iza Tarnopola, vidio sam kako je jedan kozak dobio udar batinom preko glave. To je tako bilo. Na drum, kojim smo mi provogjeni, tiskali su se seljani mještani, da nas vide. Tako nam se približi jedna povorka žena sa kotaricama, a u njihovoj sredini bio je postariji seljak, Ukrajinac, ali još dobro držeći. Bili su udaljeni od nas još nekoliko stotina koračaji, kada im u galopu pogje u susret jedan od kozaka. Preplašene žene se razbjegoše. Ali starac ostade nepomično na svom mjestu. Kozak maše nešto sabljom starcu... gle... gle... šta to bi, starac udari kozaka batinom po glavi.

Još se uplašismo za život smjeloga starca, ali kozak odjaha pognute glave na svome konju podavijenog repa, svi slobodnije uzdahnusmo. Istina, starca su opkolili naoružani kozaci i pošto ga uhvatiše riješeno je, da bude odveden u Woloczisku, iza granice, i da tamo bude izveden pred sud. Ali mi smo se nadali, da mu ipak ništa biti neće, jer će se on kao Ukrajinac lahko moći sporazumiti sa svojim sudijama. A on je osim toga bio i jedan od onih koje su Rusi htjeli da „oslobode od Austro-Ugarske.“

A kako je izgledala zemlja, u koju su oni ušli kao oslobodioci? Same razvaline, gdje su još nekad stanovali ljudi i gdje su se još mogle vidjeti kuće, tu je bilo svakojakog gada.

Nije dakle ni čudo što se na ovakvom putu ide kao prebijen, kao što je to bilo sa mnom pred Haliczem. I baš kad je na iednoj raskrsnici bilo najveće tiskanje pješačkih kolona, vozarskih četa i bolničkih kola, i kad se tako reći nije moglo ni lijevo ni desno, tada se visoko nad nama pojavila jedna austrijska dvokrilna letilica, i Rusi se razbjegoše kud koji. Njihovo topništvo pucalo je na vazдушnu letilicu vrlo snažno, ali bez ikakva uspjeha. Letilica je letila mirno nad njima, kao što je nad njima lebdjela njihova sudbina, koja ih je poslije ponovnog zauzeća Pržemyšl-a pravično pratila.

Kozačka elegija, ili cara neka giavo odnese.

Bio je glazbenik u svojoj kući na Donu.

se ovdje još govoriti o svima potrošačkim pijacama; moglo bi se samo toliko reći, da će na primjer interes Ugarske, kao jedine agrarne države, biti naročito povoljan, jer će ona uživati njemačke pijace isključivo, ili će ih u nekoliko dijeliti sa danas neutralnim državama. Isto bi tako i Njemačka imala razloga u drugom pogledu, da nam izigje u susret, osiguravajući za sebe pijace.

Za sada se svi glasovi o utvrgivanju budućeg privrednog zblizenja mogu voditi samo na toj osnovi, što će se uzeti u obzir samo carinsko zemljište triju država, kao zemljišta najvećeg zblizenja, kao i zemljišta država, koje se bore na našoj strani, kao objekti uzajamnih, megjusobnih povoljnih trgovinskih ugovora.

Kao što je već najveći broj zainteresovanih priznao, biti će zato potrebno, da se povuče jedna zajednička spoljna carinska granica oko te tri države: Njemačke, Austrije i Ugarske, i da se označi jedan organ za provogjenje zajedničke, snažne trgovinske politike sa spoljnim svijetom.

Dalje zastupa ovaj istaknuti stručnjak potrebu, da se carine triju država Austrije, Ugarske i Njemačke u odnosu sa spoljnim svijetom riješe zavogjenjem podjednake carinskih stopa, i to za svaku vrstu robe posebice. Ova tehnička teškoća pojavljuje se i u megjusobnom saobraćaju ove tri države, i zato bi i u ovom pogledu imale da se donesu potrebne odluke.

Da bi se odklonile sve ove tehničke teškoće predlaže barun Kalchberg, da se zavedu carine na vrijednost, jer nikakva tačnost tarifske takse ne bi mogla, da zamjeni ovu carinu. On zatim još izvodi da su Austrija, Ugarska i Njemačka već u mogućnosti, da privedu u djelo ovo bolje carinsko oružje, ne izlažući se opasnosti da će nesavjesni trgovci moći što da zloupotrijebe. Na kraju još dodiruje neka tehnička pitanja i nastavlja: Spoljna carina mogla bi onda da bude formulisana u nekoliko tačaka, kao na primjer vunene stvari plaćaju x postotaka od vrijednosti; a tačka u megjusobnom carinskom ugovoru glasila bi: vunene stvari iz Njemačke za Austro-Ugarsku: dvije trećine carine za inozemstvo.

Time je dakle dat mali prilog za veliko djelo. Neka sada na njemu grade mlagje snage, ako se nagje da se na toj osnovi može raditi —

Sada je bio megju onim vojnicima koji su nas pratili. Georgijev Pavlovič K.... (ne smijem njegovo ime ni da kažem, tako je istinita ova priča), bio je kozak, drug mi je iz borbe. Da, drug i prijatelj. Takva je Rusija. Postao mi je prijatelj od kada sam ga, prilikom jednog počinaka, pitao, šta se u Rusiji misli o caru. Pogledao me je, sagao se k meni, i procijedio kroz stisnute zube: „Bratko, cara — job!... i ja bih sam...“ Nije izgovorio do kraja, podigao je samo stegnutu pjesnicu i to je bio dovoljan znak njegovog raspoloženja. Tako smo, smješeći se, postali tajni prijatelji, i dvadesetčetiri sata, koje smo zajedno proveli, do njegove smijene, divno se provedosmo.

Kozak, muzikant, anarhist i još dobra duša! Volio je svoju sivu kobilu i bio je srećan, jer je ona stalno išla za njim i nikako na svojim legjima nije trpila nikog drugog osim njega. Volio je i svoju trubu, kad bi u nju svirao, razlijegale bi se divne melodije, i teške i slatke kao što je i jesen u usamljenim udolinama Dona, li teške kao što je ruska zemlja. I osim toga volio je on još nešto: lijepu kuharicu iz Češke i lijepog dječaka, koga mu je rodila.

Ali to nije bila veleizdaja prema Austriji, niti pokušaj za političko ukrštanje. Moj pošten kozak nema ni pojma o češkom državnom pravu. To nije bilo ratno dijete; mališan je imao već sedam godina, a ruski kozaci ni za sedam go-

sve će biti od koristi, samo ako se sa dobrom voljom bude radilo, i ako se ne podigne jedna „secesiona“ zgrada.

Iz srpske arhive.

Sofija, 3. februara.

Ministar predsjednik Radoslavov, koji je razgledao srpsku državnu arhivu, koja je pala Bugarima u ruke, kao što je već javljeno, saopštio je narodnom zastupniku Dimitrovu sadržinu jednog interesantnog brzojava od augusta mjeseca 1915. godine, u vremenu rusko-srpskih pregovora odnosno Bugara. Ovako glasi brzojav srpskog poslanika u Petrogradu Dr. Spalajkovića ministru predsjedniku Pašiću:

„Sasonov mi je kazao, da Srbija mora svako teritorijalno ustupanje odreći Bugarima. Ali se pregovori moraju odugovlačiti, da bi se dobilo u vremenu, pa će poslije i sami dogagjaji natjerati Bugarsku, da se i manjim zadovolji. Ovo malo ustupanje neće mnogo uzbuditi srpsku javnost.“ Sasonov poziva Pašića u Petrograd, da bi se ovi značajni pregovori počeli. On će već nagovoriti Bugarsku, da i ona pošlje svoje delegate. Ako budu pregovori bezuspješni, dobiti će se u vremenu, a to je isto tako dobit; jer će Rusija megjutim raditi, da predobije Bugarsku za ententu“.

Ovaj brzojav pokazuje, kako je razborito ruski ministar predsjednik postavio problem, i kako se trudio, da što više Srbima izigje u susret i da njihovu stvar tako svrši.

Pa ipak Pašić odgovara Spalajkoviću, da srpski glavni stan ne odobrava nikakve teritorijalne ustupke. Rumunjska i Grčka će respektovati bukareški mir, a Austro-Ugarskoj je nemoguća za sada ofenziva, bez toga se bugarsko hvatanje u rat samo po sebi odgagja. Srpski su se predstavnici u Bukareštu i Ateni uvjerali, da obe ove zemlje poštuju bukareški mir. Ako budu Engle-

dina još poslije vječnosti neće doći u Češku. Ne, za ovo je kriva ruska revolucija, i od nje treba tražiti naplatu. Ali moj prijatelj neće da se naplaćuje od Rusije. Protjerali su ga bili iz Rusije, prvo u Galiciju, gdje mu se nije za dugo svidilo. „Ovdje je skoro kao i kod nas“, reče mi. „Ali Beč!“ i on se sasma približi k meni. „I Linž!“ samo očima je mogao dati izraza svome raspoloženju. Dalje sam još samo razumio, da je svirao u Innsbrucku, a zatim na Königssee u Berchtesgaden. O, šta bi rekao dobri stari Watzmann, kad bi znao, da smo nas dvoje sjedili ovdje kao prijatelji u galicijskom mlinu?

I moj prijatelj kozak postao je sve govorniji. Najljepše je bilo u Bugjejovicama. Tu je nestalni glazbenik ostao dvije godine. „Vjeruj, bratko“, reče on žalosno, „oženio bih se već tada sa njom, ali od kuće nisam mogao da dobijem potrebne hartije, a tamo me opet bez hartija nisu htjeli vjenčati. A ja je volim...“ Htio sam da se smijem ovom muzikantu i kozaku, ali kad sam vidio njegove oči pune suza, okretih samo glavu. „Neka Bog da, da se vratimo“, rekoh mu. „Da, bratko, neka Bog da! I kad se vratiš, da im kažeš, da ih volim i da samo na to mislim, kako opet da vidim mog mališana i da ga zagrlim. Bog neka nam podari mir, a gjava neka nosi cara!“

(Nastaviti će se)

ska i Francuska stajale na strani teritorijalnih ustupaka Bugarskoj, onda Pašić prijeti ostavkom cijele vlade. Pašić ne može doći u Petrograd. Ali kad budu tamo započeli pregovori, on će poslati srpskog delegata. Kraj brzojava glasi: Engleska i Francuska vode pregovore sa Grčkom, da propusti anglo-francuske čete u Mačedoniju. U to doba Pašiću je prijetila srpska vojna liga smrću u mnogobrojnim ugrožavajućim pismima, ako bi on htio ustupiti ma kakvo zemljište Bugarima, prema obrascu onoga pisma, koje je Pašić već u maju 1913. godine primio pred sastanak sa Gešovom.

U bugarske ruke pala državna arhiva diže sve više veo sa ponekih tajinstvenih zagonetaka, koje do sada nisu mogle biti riješene. Tako preokret u francuskom novinstvu od dvije godine u korist Bugarske u svome prapočetku do sada nije bio sasvim jasan. Govorilo se, doista, da se Srbija iza toga nešto krije, ali se nije moglo dokazati. Jedan od glavnih podstrekaša protiv Bugara bio je saradnik „Journal“-a Henry Barbi. Sada pokazuje materijal iz srpske arhive, da je ovaj Francuz u stvari bio plaćen od vlade. U svojeručnom pismu traži Barbi od srpskog inostranog nadleštva obećanu novčanu pomoć za povjest austro-srpskog rata, koju će on napisati pod naslovom: „La guerre mondiale“ ili „L'Épopée des serbes“. Da bi što više Srbiju razglasio, htio je ovaj Francuz istovremeno i englesko izdanje djela iznijeti, a ako je moguće još i rusko i talijansko, i pošto će knjiga sadržavati petnaest mapa, mora se značajno povisiti potpora po Francuzovom mnijenju. Srpski ministar Jovanović je dao pismo Barbijevo na odobrenje šefu sekcije Stefanoviću. Poslije ovog odobrenja izgledao je gospodin Barbi šefu sekcije kao čovjek visokih sposobnosti, poznat i malo strašan. Vješt Barbi za to vrijeme nije mali račun podnio srpskoj vladi pod 26. augustom 1915. godine. Svako izdanje „Epopije srpske“ iznašati će 10.000 franaka, uz to još englesko, rusko i talijansko izdanje, ukupno 40.000 franaka. Kao podloga za njegovo lično potpomaganje podnosi novinar srpskoj vladi, da je on na ovoj knjizi, kao svoj jedini rad proveo od 1. decembra 1914. godine i za to vrijeme se morao odreći svoje mjesečne plate pri „Journal“-u — koja iznosi 800 franaka, i svakodnevnog dodatka od 50 franaka, samo da bi Srbiju uzdigao na dostojnu visinu. Cio posao traži jednu godinu vremena, dakle na 9000 franaka plate i 18.000 franaka dnevniće, ukupno 28.000 franaka, dakle od srpskog ministarstva vanjskih poslova ima dobiti okruglo 55.000 franaka. Ovo se je Pašiću činilo ipak mnogo preskupo, jer se u arhivi nalazi jedan brzojav upućen srpskom poslanstvu u Parisu sa molbom za telegrafsko saopštenje, koliki su izdavački troškovi Denis-ove knjige: „Grande Serbie“. Kakvo je obavještenje dobio gospodin Pašić, ne vidi se iz akata, ali se zacijelo sada zna, da je i Denisova: „Grande Serbie“ naručen srpski posao i da se trudio gospodin Barbi konstelaciju prema snagama da iskoristi. Nije nikakvo čudo, što su bili, on i drugi sa njim, takvi proždrljivci Bugara. Non olet!

Narodna privrjeda.

Veliko uvećanje štedioničkih uloga u Austriji.

Dizanje štedioničkih uloga nije se zaustavilo ni ove godine. U poštanskoj štedionici bilo je uloženo u januaru u štedioničnom prometu 13·2 milijona kruna, a samo je 10 milijona kruna vraćeno, tako da su se novi uložili popeli oko 3 milijona kruna. Stanje uloga iznosi 201·6 milijona kruna. U Prvoj austrijskoj štedionici bilo je uloženo u januaru od 38·601 raznih strana 24,460·149 kruna i od 24,057 drugih strana otkazano. Stanje uloga iznosi sada 554,288·148 kruna.

Povoljno stanje državnih željeznica.

Prihodi pri austro-ugarskim željeznicama još se stalno povećavaju. Da bi poregjenje bilo tačnije, nećemo uzeti u obzir stanice u Galiciji, čiji je saobraćaj prošle godine u tom vremenu sveden na minimum. Prihodi u mjesecu decembru 1916. bili su za 8·9 milijona kruna veći no u 1914., a upoređujući ih sa prihodom u decembru 1913. godine prebacuju za 6·6 milijona kruna. Za mjesec od jula do decembra 1916. i za isto vrijeme 1914. pokazuje se boljak u godini 1913. neznatan manjak od 1·4 milijona kruna. Po sračunjanju prihoda od oktobra do decembra 1915. očekuje se sve veći rezultat. Zajedno sa stanicama u Galiciji pokazuju prihodi u decembru 1915. prema prihodu istog mjeseca 1914. godine višak za 13·5 milijona kruna, a prema decembru 1913. viška 3·5 milijona.

Novi željeznički most kod Beograda.

Jedan sasvim novi mosni sistem, i to jedan željeznički most, koji se rasklapa, primijenjen je sa odličnim uspjehom prvi put prilikom gragjenja beogradskog željezničkog mosta za ratne cijelji, i to u rasponoj daljini od blizu 100 metara. Tiče se ovdje jednog vrlo umnog postrojenja austrijskog mjernika Fridrika Rotha, gragjevinarskog savjetnika u mosnom odjeljku austrijskog ministarstva željeznica, koji je od početka rata kao nadporučik pridodao željezničkom puku u Kornenburgu, pa se i pri suviše brzom namještanju ovog mosta neobično odlikovao. Austrijska državna željeznička uprava još prije godinu dana prva je priznala vanredna preimućstva Roth-Wagner mostova, koji se postrojavaju bez ikakvih gragjevinarskih priprema, pa je izragjeni novi mostovni sistem gragjevinskog savjetnika Rotha, pošto se predhodno izvršilo u radionici probno montiranje, prvi put primjenila pri gragjenju mosta preko Itre za drugi kolosek glavne pruge Schwarzbach-Sankt Veit Wörgla. Potpuno povoljna iskustva, koja su tečena kod ovog 40 metara rasponog mosta sa potpuno ispravnom sedmo-mjesečnom izdržljivošću konstrukcije, dala su povoda vojnoj upravi, da se doista vanredno koristi novim mostovnim sistemom pri podizanju potpuno porušenog mosta preko Save kod Beograda, za koji je ogromni rad trebalo jedva jedanaest nedjelja. Sad već juri balkanski voz preko mosta, ranije, mnogo ranije, no što su naši neprijatelji mogli i misliti.

Stanje usjeva u Bugarskoj.

Prema zvaničnom izvještaju ministra privrjeda za mjesec decembar bilo je vrijeme vrlo blago. U brdima je bilo nešto malo snijega; no i tamo on nije bio ni potreban kao zaštitni pokrivač, pošto je bilo vrijeme vrlo blago. Zbog lijepog vremena mogli su se svršiti i ovi poljski radovi i nadoknaditi sve ono, što se izdangubilo. Za uspijeće usjeva je vrijeme bilo vanredno i oni se nalaze u najpovoljnijem stanju.

Veliki porez ili smanjivanje plaća u izglegu.

U svom pristupnom govoru na godišnjem zboru engleske banke je lord Incheape izjavio, da se višak stalnog izdatka uslijed rata u Engleskoj, koji iznosi od prilike 600 milijona funata, mora nadoknaditi. 400,000,000 će se uzeti od poreza. Ostatak će se uzeti od povišenog poreza ili od smanjivanja plaća. Govornik računa, da će se ratni dugovi popeti na 5 milijardi funata. Interes od ovog duga iznašati će 400 milijona funti.

Uvoz u Švicarsku.

Iz Berna javljaju: Poslije velikih napora je političkom odjeljenju ispalo za rukom, da pokrene Francusku i Englesku, da dozvole u Švicarsku uvoz veliku količinu preragjenog i neperagjenog pamuka, kao i pamučne materije, koja je već odavno zadržana u raznim pristaništima poglavito francuskim. Da su pomenute sile bile u dogovoru za ovaj nepravedni postupak prema

Švicarskoj, da se zaključiti što je u istom trenutku pušten i egipatski pamuk u Egiptu, a i američanski u Havru. I velike pošiljke konca upućene su u Švicarsku, za sada 22 vagona iz Havra. Za drugih 40 vagona konca i materije, koji leže u Bologni i drugim pristaništima tek će se riješavati. No nada je, da će se uspjeti. Švicarska je istina morala dati razne koncesije, radi izvoza pamučne materije, ali u glavnom su sigurno pomenute države uvidile, da bi se Švicarska nakon takih postupaka okrenula u trgovačkom pogledu njihovim protivnicima, a to bi najvećma naškodilo saveznicima.

Rumunjski zajam u Engleskoj.

Basel, 5. februara.

„Baseler Nachrichten“ javljaju: Rumunjska je ostvarila veliki zajam od 200 milijona šilinga u Londonu.

Oskudica uglja u Italiji.

Londonski „Times“ doznaje iz Rima, da su skoro svi majdani uglja na Siciliji obustavili rad. Cijena uglja u Italiji popela se na 8 pfunti od tone. Oko 100.000 radnika ostalo je bez posla.

Razne vijesti.

Hrvati junaci.

Poznati ukrajinski književnik Ilija Iljuk piše u dnevniku „Bukovina“, koji izlazi u Czernoviczama pod gornjim naslovom:

Sretna li su naša pogranična sela, od kada ih brane slavni hrvatski junaci, stojeći na bojnoj crti. Stoga hoću da im posvetim ovo nekoliko redaka.

Hrvati vruće ljube svoju domovinu, koje su žarke osjećaje ispevali u divnoj im narodnoj pjesmi:

Lijepa naša domovino!
O junačka zemljo mila!
Stare slave djedovino,
Da bi vazda sretna bila!
Mila kano si nam slavna,
Mila si nam ti jedina,
Mila kuda si nam ravna,
Mila kuda si planina.

Ta himna njihova potječe iz doba preporoda hrvatskog naroda.

Prosvjetom, te marnim i temeljitim radom, zaštitivši druge silnije i veće narode, zadobio je hrvatski narod vlastitim silama ako i ne prvoredno, a to ipak ugledno mjesto u Austriji. Toplim žarom pjeva hrvatski narod svoj kraj, svoju domovinu i u toj pjesmi, rek bi molitvi, spominje predje svoje, koji im ostaviše sjajnu junačku djedovinu, mole se Bogu, da bi im ta domovina sretna bila, neoskvrnuta, slave puna. Makar danas dijeli stotine milja hrvatskog vojnika od rođenog mu kraja, od drage otadžbine, sveti poziv dužnosti učinio ga vojnikom, herojem. On u boju zaboravlja na sve, imajući pred očima samo neprijatelja napadača i u danom času obračuna s njime, bezobzirno, samopožrtvovno.

Da navedem samo dva primjera neobične hrabrosti hrvatskog vojnika, 24. decembra provalile su ruske čete na nekim mjestima u Bukovini. Hrvati su ih pustili do žične zaprijeke, a onda ih obasuli ognjem tako, da se neprijatelj morao predati i tom je sgodom zarobljeno do 80 momaka i dva častnika. Poslije tog uspjeha poslaše iz naših opkopa izvidnicu od 10 pješaka, koji se dobrovoljno javiše, da idu u gotovu smrt t. j. do šanca neprijatelja. Vodio ih je kapral Mate Kalić. Oko 5 sati rano otišli su iz naših opkopa i tiho, plazeći skoro, došuljali se do neprijateljske straže. Neprijatelj si protare oči, puška puče. Nastane komešanje. U tren oka neprijateljska straža naše sa 50 ljudi opkolila. Pucoti nije bilo mpućue. Započe boj na šake. Brane se Hrvati svojim kundacima. Razbije li se koja puška ili slomi, spretno je Hrvat iztrgne Moskalju iz ruke i udri, dalje se brane. I svi se osim jednog vratiše. Dočekali ih kao heroje.

Velika je ta njihova požrtvovnost i hrabrost sve zadivila. Na zahtjev podmaršala Antuna Lipošćaka poslaše ih u častnički kasino, gdje ih onda pogostiše. Divili smo se neobičnoj, ljubeznoj susretljivosti podmaršala Lipošćaka prema njegovim podregjenim vojnicima i ja pomislim: Eto, u čem leži sila slavne hrvatske vojske i zašto ne može neprijatelj kraj nadbrojne sile i nebrojenih napadaja provaliti u Bukovinu.

Blagoslovljena budi hrvatska zemljo, što hraniš svojim sokovima budi hrvatski narod!

Povratak oblasti u Lavov.

Iz Krakova se brzojavlja: 1. februara vraća se dio lavovskog vrhovnog zemaljskog sudišta u Lavov, koje je od konca augusta 1914. boravilo u Olomucu.

Najveći vojnik u austro-ugarskoj vojsci.

Ovih dana pozvan u narodnu odbranu, zove se Smocki, rodom je Dalmatinac. Pri pregledu se vidilo, da je 2·13 m. visok.

Turski vojnici u Osijeku.

Od nekog vremena nalazi se u Osijeku izvjestan broj turskih vojnika, lijepo razvijene, snažne osobe, koje u njihovim lijepim uniformama uživaju opštu simpatiju. Oni su u dogovoru sa našim vojnim vlastima poslali iz turske vojske u Osijek, da bi u dopunskom odjelu opkoparske čete br. 13 dobili potrebna stručna znanja, a potom da odu na front. Starješina turskog odijeljenja je časnik, koji govori i lijepo hrvatski.

Zločin u Livornu.

U Livornu se desio jedan slučaj, koji na tamošnje policijske prilike baca osobitu svjetlost. Jedan opasan kradljivac i zločinac pobjegao je iz zatvora i policija ga je uzalud tražila. Slučajno je jedan policijski komesar traženog zločinca pronašao kao gosta kod drugog policijskog komesara, koji je bio i šef policije u Livornu. On je traženog zločinca smjestio u svoju vlastitu, prijatno udešenu sobu, uz primjerenu odštetu.

Smrt od gladi.

Smrt od gladi, koja mnogim izbjeglicama, osobito u Rusiji prijete, izaziva pitanje, koliko se u opšte može bez hrane živjeti. Najduže mogu da podnesu glad, u pogledu na mikroorganizme, zmiije i kornjače, koje često poste čitavu godinu. Ptice, na protiv, mogu samo 5—10 dana da gladuju, tako golub od prilike 14 dana, megjutim kokoš pun mjesec. Ali žilava na primjer mačka podleže već za 18 dana, konj za 20—30, a dobro hranjeni, jak pas tek nakon 60 dana. Zdrav čovjek može glad i žegju jedva 14 dana da izdrži, ali znatno duže može da posti, kad ima dovoljno vode da pije, kao što to tvrde razni ispitivači. Američanski liječnik Taner je, na primjer, postio 40 dana pod strogim nadzorom, a ispitivač Succi, dotjerao je do mjesec dana. Ali najduže, i to 50 dana, podnio je glad slikar Merlati, ali je pri tom spao kao mumija i jednom dočnijem pokušaju je podlegao. No 50 dana posta, pri inače povoljnim prilikama, na primjer stalnim mirom, nije tako nečuvano, čemu su dokaz razni bolesnici, koji ne mogu da prime hranu. Mlada stvočenja, koja još rastu podležu megjutim već za 1/5 onog vremena koliko odrastao može da izdrži. Otporna snaga je vrlo različita. Neko od gladi brzo svršši, neko postepeno slabi i mnogo dočnije umire u neznanju, pošto je utrošeno od prilike 3/5 materijala njegovog tijela. Najviše se opada prvih dana gladovanja, zatim sve sporije. Pri ovom procesu opadanja prvo nestaje mast, potom ne dolaze mišići, kao što bi se mislilo, oni gube samo do 30% — već jetra i slezina, jetra gubi polovinu a slezina 67% od svoje težine. Najmanje gube srce i mozak, jer ovi važni organi za život gube samo od prilike 3%. Osjećaj gladi, čisto nevjerojatno, javlja se prvobitno u mozgu. Da se u samom želucu ne javlja ovaj osjećaj dokazano je, jer ljudi, kojima je želudac operacijom izvagjen osjećaju ipak glad. Osjećaj gladi izgubi se pak, kada se u tijelo vještački hrana unese. Na osnovu ove istine potvrđuje se, da oskudica hranjive materije u krvi tako nadražuju ćelice velikog mozga, da oni pomoću nerava utiču na želudac, stežu ga i izazovu osjećaj, koji mi nazivamo glad.

Tko traži

namještenje, ili treba radne sile, najbolje je, da oglasi u „Beogradskim Novinama“.

Uprava: Čubra ulica br. 3.

Oglas za namještanje stoji 50 filira
Oglas za potražbu radne snage K 1—

Firme sviju vrsta
ZA UREDE I PRIVATNA LICA
po porugbini šalje odmah
DAVID FRANK, firmopisac
Brod na Savi. — Telefon 75.
Bliža obavještenja daje uprava ovog lista.
c 21

Moja kemička čistiona i bojadisaona odijela, opet je za moje mušterije otvorena.

Anton Kellner

Bojadisar i kemički čistilac.

— BEOGRAD, Zeleni venac br. 14. —

Tvornica: DUŠANOVAC, KRALJEVA UL. 16.

CARO I JELLINEK DR. S. O. JAMSTVOM

Beč I., Deutschmeisterplatz 4.

roduznice: Bodenbach, Budapest, Halbstadt i Trst

preuzimaju prevoze sviju vrsti u balkanske države.

Upute badava.

Agenturska i posrednička radnja

Sándor Pollák

— NOVI SAD, Ulica Kossuth Lajoš 11, —

preporučuje svoje prvoklasno komisiono stovarište, kao i svoje prvoklasno posredništvo.

Od 1. februara prodavati će se

„Beogradske Novine“

u Beogradu i u krajevima posjednutim od carskih i kraljevskih četa po cijeni od

4 helera

izvan ovih krajeva i to u Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji

6 helera

a u ostalim zemljama austro-ugarske monarhije i u inostranstvu po cijeni od

10 helera

svaki broj.

Mjesečna predplata staje za Beograd i posjednute krajeve

50 helera

izvan ovih krajeva i to u Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji

80 helera

a u ostalim zemljama austro-ugarske monarhije i u inozemstvu

Kr. 1.20

„Beogradske Novine“ izlaziti će i u buduće kao jutarnji list za sada.

tri puta nedjeljno:

utornikom, četvrtkom i nedjeljom.

Uredništvo i uprava

„Beogradske Novine“.

Vozni red
za brodarski saobraćaj izmegju Zemuna
Oršave i natrag.

Nizvodno:

Odlazak iz Zemuna	4 ⁰⁰	prije podne
„ Beograda	5 ⁰⁰	„
„ Pančeva	6 ⁰¹	„
„ Vinče (pristaje samo u slučaju potrebe)		
„ Grocke	7 ⁰⁰	prije podne
„ Smedereva	8 ⁰	„
„ Kevevara (Kovin)	8 ²⁰	„
„ Dubravica	8 ⁵⁰	„
„ Baziaš	10 ⁰⁰	„
„ Gradišta	10 ³⁵	„
„ Omoldave	11 ¹⁰	„
„ Drenkove	12 ³⁵	po podne
„ Milanovca	1 ⁴⁰	„
Dolazak u Oršavu	3 ¹⁰	„

Uzvodno:

Odlazak iz Oršave	5 ⁰⁰	prije podne
„ Milanovca	7 ⁴⁰	„
„ Drenkove	9 ⁴⁰	„
„ Omoldave	11 ⁴⁰	„
„ Gradišta	12 ²⁰	po podne
„ Baziaša	1 ⁴⁵	„
„ Dubravice	3 ⁴⁵	„
„ Kevevara	4 ³⁰	„
„ Smedereva	5 ¹⁵	„
„ Grocke	6 ²⁵	„
„ Vinče (pristaje samo u slučaju potrebe)		
„ Pančove	7 ³⁵	po podne
„ Beograda	8 ⁴⁵	„
Dolazak u Zemun	9 ²⁰	„

Brodarsko zapovjedništvo.

Berthold Goldstein

BEOGRAD, Simina ulica 16

koji po naročitom odobrenju c. i kr. vlasti
:: otvorio u Beogradu ::

izvoznju i uvoznju trgovinu

preporučuje za sada svoje usluge za uvoz

životnih namirnica i konsumnih artikala

sviju vrsta. Docije će početi rad i sa izvozom. Za sada treba brzojave i pisma upućivati na adresu

Berthold Goldstein, Zemun

OTVORIO SAM c 35

Šlosersko-mehaničku

RADNJU

BEOGRAD, LOMINA ULICA BR. 44.

Opravljam sve šloserske poslove: brave, ključeve, vodovod, klozete i razne
:: metalske stvari. ::

BOŽA GJURIĆ, PREGJE M. VUJIĆ.

Petrolej

Benzin

Mašinski zejtin

Zejtin za jelo

Terpentin

Ricinov zejtin

liferuje prompt

Ölfabrik M. Elfer G. m. b. H.

Wien I., Krugerstrasse 3.

PAŽNJA! PAŽNJA!

— **Za sopstvenike mlinova** —

Tarjan und Comp.

BUDAPEST V. Esáky u. 8.

ustanova za uregjenje mlinova i sva tehnička uregjenja,

liferuje sve vrste mašina za mlinove, kao i sve tehničke artikale za mlinove i tvornice najbolje vrste, po najnižoj cijenama. Kod pregradjivanja mlinova i preuregjenja daje i stručnjačke savete.

Velike partije

sapuna, svjeća, pirinča, konzerva, kao i sviju ostalih životnih namirnica, prodaju se vrlo povoljno. Za adresu upitati u upravi „Beogradske Novine“

KUPUJEM I PRODAJEM 33

SRPSKE MARKE

Izdavačka knjižarnica **GECA KOHN**

BEOGRAD, Knez Mihajlova ul. 1.

SPISAK

izgubljenih stvari g. **PAJE G. MIJATOVIĆA**, kožarskog trgovca iz Beograda, Knjaz Mihajlova ul. br. 45., koje su izgubljene na stanici u Stalaću.

1. Jedan veliki mrk kufer sa otvoreno žutim drvenim obručima sa dve engleske brave.

2. Tri bale ušivene u platno za slamnjače sa krevetskim prostiračima, jastucima i dušecima.

Gornja 4 koleta snabdjevena su sa srpskim natpisom: **Паја Мијатовић.**

3. Jedan veliki kožni kofer sa mrkim cvilihom prevučen sa monogramom **Д. В.**

4. Jedan pljosnat ručni kufer sa dve brave.

5. Jedna veza — bala — knjiga vezana kajišima.

6. Jedna veza — bala — krevetskih pokrivača vezani kajišima.

7. Jedna veza — bala — haljina, rublja i ostalog vezana kanapom.

8. Jedna torba od cviliha za kišobran sa jednim štapom sa srebrnom drškom.

Gornjih 10 koleta su u svoje vrijeme utovareni u jedan vagon za ugajl i pokriveni jednim mrkim čebetom i jednom mrkom čojom.

Ako ko što sazna o ovim stvarima umoljava se, da javi ovoj upravi i dobiti će dobru nagradu.

Mome nezaboravljenom sinu jedincu pokojnom

Gjorgju K. Popoviću

studentu tehnike, koji je umro u Nagymegyeru, davati ću godišnji pomen, u utornik 26. januara (8. februara po novom) u Voznesenskoj crkvi, u 10 časova prije podne.

Molim prijatelje i poznanike, da izvole prisustvovati ovom tužnom pomenu.

Kosta J. Popović,

c 48 Direktor srpske Narodne Banke.

risano, i za korist rata, a i opasnost, koja danas vlada u saobraćaju na moru znatno doprinosi povećanju cijena. I u Engleskoj su podvozne cijene znatno povećane, u Italiji cijene srazmjerno još više povećane ima se pripisati tome, što je u talijanskim vodama opasnost plovidbe, još veća. Engleskoj se čini nepravda, kad joj se predbacuje, jer da nije engleskih uspjeha i stalne engleske straže na morima, sile četvornog sporazuma davno bi već morale izgledati.

Talijanska molba Engleskoj.

Bern, 5. februara.

Prema saopštenjima poluzvanične „Agenzia Italiana“, otići će ovih dana u naročitoj misiji u London Desplanches, bivši talijanski poslanik u Washingtonu i Carigradu. On će voditi pregovore o pitanjima privrjednim, naročito o pitanja uglja i smanjenja podvoznih cijena. Pregovori, koji će se sada voditi imaju izgleda, da će dovesti do povoljnih rezultata. Republikanska „Iniciativa“ u posljednjem broju opet kritikuje vladu i upozoruje na to, kako se talijansko pučanstvo buni protiv toga, što se u Londonu i Parisu savjetuju izaslanici Engleske i Francuske, a tim savjetovanjima nikada ne prisustvuju i Talijani. Talijani uvigjaju, da između Engleske i Francuske postoje drugi odnosi nego između Italije s jedne i Francuske i Engleske s druge strane. Pita se, da li su Talijani saveznici ili samo prijatelji pomenutih sila. Govoreći o odnosima između Engleske i Italije, „Tribuna“ veli, da treba na tome nastojati, da se pitanje o nabavci uglja što prije riješi, ako se ne želi, da kasnije bude predockano za riješenje toga pitanja.

Italija pred riješenje važnih pitanja.

Savjetovanja Barrerasa Sonninom.

Zeneva, 5. februara,

Francuski poslanik u Rimu Barrer, u pregovorima sa ministrom izvanjskih poslova Sonninom raspravljao je u glavnome pitanja, koja će se riješavati u Rimu prilikom dolaska francuskog premijera Brianda, koji se ovih dana tamo očekuje. Francusko novinstvo preštapava sada samo članke talijanskih listova, koji ističu, da će poslije dolaska Briand-ovog Salandrina vlada najzad dati objašnjenja i saopštenja, koja se tako željno iščekuju.

Posljednim borbama u Flandriji i sjevernoj Francuskoj pridaje se veliki značaj. Mnogi listovi pozivaju Joffrea, da u zvaničnim izvještajima opširnije i vjernije opiše borbe.

Jedna engleska prijetnja kaznom protivu Italije.

Zeneva, 5. februara.

Napetost, koja postoji između Engleske i Italije poslije posljednjeg krunskog savjeta, doći će po mišljenju ovdašnjih krugova, brzo do riješenja. Engleska vlada traži od Italije opredjeljenu izjavu, da li će se odreći dosadanjeg načina ratovanja, kojim je štiti sama vlastite svoje interese, pa se pridružiti zajedničkom ratnom cilju. Sa ovim se dovodi u vezu put ministra Briana u Rim i vjeruje se, da je Grey zamolio francusku vladu, da u Rimu podnese engleske zahtjeve.

Engleska je riješena, ako bi se Italija i dalje protivila, da sljeduje zajedničkim naredbama, da pristupi najstrožijim pritiscima, naročito u putanju snabdjevanja ugljem.

Italija u četvornom savezu.

Žalosna slika.

Lugano, 5. februara.

Današnji uvodni članak iz „Corriere della Sera“ ne zna nikakav drugi savjet, nego razjašnjenje saveznika o poštenju, dobroj volji i već velikim podnesenim žrtvama talijanskim. List uvjerava, da od ovog savjeta sa strahom i žurbom pruženog kao i od njegovog ispunjenja zavisi čak i život i smrt cijelog naroda. „Corriere della Sera“ ide tako daleko, da vladu prvi put sada savjetuje, da otkloni osnov sumnjanja saveznika u talijansku iskrenost neka Italija objavi rat Njemačkoj.

Italija kao najamnik.

Köln, 5. februara.

„Köln. Volkszeitung“ javlja o boravljenju pređašnjeg francuskog ministra Cruppi-a u Rimu, odakle je on u jednom članku pariskog „Matin“-a objavio, zašto on propovjeda bezuslovnu potrebu tiješne finansijske i ekonomske veze Francuske sa Italijom. Što se tiče vojnog jedinstva traži on prije svega, da Italija u buduću doprinese više za ostvaranje ciljeva

na Balkanu, nego što je to do sad činila. Naknadu za to dobiti će Italija na finansijskom i privrjednom polju. Zatim opominje Cruppi svoje zemljake i engleske saveznike: potrebno je, da Italija po mogućstvu, što prije bude pomognuta, da se otrgne od uticaja berlinskih banaka. Italija hoće prije svega da njemački bankar, koji je sada istisnut, ne nagje opet puta i načina, da se uvuče u Italiju. Zaštitu će pružiti veliki privrjedni savez, koji će se osnovati na opštu korist saveznika.

Talijanski ratni troškovi.

Lugano, 5. februara.

Prema milanskom listu „Corriere della Sera“, po izvještaju talijanskog ministra finansija vidi se, da su troškovi za suvozemnu vojsku i flotu u Italiji, od početka rata do kraja mjeseca decembra 1915. godine iznosili 6419,6 milijona, od koje svote otpadaju 913,8 milijona za flotu. Na ime je troškova za vojsku i flotu u Italiji za vrijeme rata potrošeno više nego li u miru za isto vrijeme u istom cilju 4,9 milijarda. Pravi ratni troškovi Italije u 1915. godini su 3744,7 milijona; a ostala svota novaca potrošena je za ratna pripremanja za vrijeme neutralnosti.

Kongres talijanskih republikanaca.

Bast, 5. februara.

Javlja se iz Rima: Ovdje je morao danas započeti kongres talijanskih republikanaca, ali ga je vlada zabranila u zadnji čas.

Bezuspješna ruska ofenziva.

Težak položaj neprijateljskih četa. Nikakav vidan uspjeh.

Berlin, 5. februara.

Ratni dopisnik „National Zeitung“-a javlja sa ruske granice: Svi vojni stručnjaci ruskih listova raspravljaju o ruskoj ofenzivi u Besarabiji i južnoj Galiciji, i ako zvanični ruski izvještaj, koliko je god moguće, izbjegava, da govori o borbama u ovom kraju. „Ruski Invalid“ piše, da su borbe poslijednjih dana izvanredno mučne, jer je poslije mraza nastupilo lijepo vrijeme i drumovi su, polja i putevi potopljeni vodom i skoro neprohodni. Čete, koje su spremne za napad, zbog nepovoljnog vremena imaju da se bore sa neopisanim teškoćama, i s toga nisu mogle ni da postignu neki vidni uspjeh. Sada su ruski napadi znatno i oslabljeni, jer je, kao što vele „postignut glavni cilj ove ofenzive, i neprijateljske čete povučene su koliko je god bilo moguće sa balkanskog bojišta.“ „Birževija Vjedomosti“ objavljuju razgovor sa srpskim poslanikom u Petrogradu, Spalajkovičem, koji je izjavio, da je ruska ofenziva u Besarabiji od velikog značaja za Crnu Goru i za Solun. Snažnim ruskim napadima na besarabijskoj fronti i u Galiciji, spasen je Solun od velike opasnosti. „Denj“ megjutim upozorava na to, da je i pored ruske ofenzive neprijatelj postigao znatne uspjehe prema Črnoj Gori, a i u Arbaniji počinje neprijatelj, da žnje nove uspjehe. „Rusko Slovo“ energično ustaje protiv glasova talijanskog novinstva, koje je sa ironijom govorilo o ruskoj ofenzivi i namjerama glavnog ruskog vodstva. Tako nalazi pomenuti list nečuveno je, da jedan talijanski list može sa podsmjehom da govori o ruskoj ofenzivi, i da za nju kaže, da je završena bez ikakvog vidnog uspjeha.

Pooštrenje cenzure u Rusiji.

Stockholm, 5. februara.

Ruska je vlada od 1. januara pooštrila postupak za ocjepljenje Rusije u pogledu razmjene pisama sa inostranstvom, jer cenzura nije u mogućnosti, da pregleda sve. Jedno novo naređenje za putovanje je povećalo globu za uvoz štampanih spisa, inostranih novina i rukopisnih vijesti na 3 mjeseca zatvora ili 3000 rubalja novčane kazne. Šta više, oni koji se od vlade u naročitoj misiji šalju u inozemstvo kao delegati moraju, pored onih od nje, i iz inozemstva sa sobom donesene dokumente, imati i iscrpne dokaze od vlasti.

Odcijepljenje Rusije od inozemstva.

Christiaua, 5. februara.

Iz Petrograda brzojavljaju: Prema vijestima „Djena“ u Nižnij Novgorodu i u Petrogradu uhapšeno je dvadeset spekulanata sa životnim namirnicama. Dvanaestoro od njih prodavali su brašno po šest rubalja više od cijene, koju je vlada utvrdila kao maksimalnu. Megju ovim kajišarima su trojica počasni gragjani Nižnij Novgoroda, i članovi gradskog odbora za snabdje-

vanje životnim namirnicama. „Riječ“ saopštava, da je ministar trgovine iznio prijedlog, po kome 132 industrijska preduzeća imaju da se premjeste iz Petrograda u unutrašnjost zbog oskudice uglja. Selidba tvornica izvršiti će se na račun državne kase. Ruska vlada zabranila je još četiri lista, megju njima i radnički list „Novgorodskaja Misl“, ranije poluzvanični list „Sjevernoji Slovo“ i naprednjački list „Tambovski Listok“. Izdavač i urednici „Revalskija Izvestija“ uhapšeni su i osugjeni na velike kazne.

Opšta čežnja za mirom.

Beč, 5. februara.

„Korrespondenz Rundschau“ javlja iz Haaga: Jedan neutralac, koji je prispio iz Rusije priča, da se u Rusiji za sada ne primjećuje revolucionarni pokret, ma da se ističu znaci ratne zamorenosti. Njemu nije poznato, da li to dolazi od oskudice u časnicima ili od opasne potrebe pušaka. Od tri miliona ljudi samo je jedna polovina miliona snabdjevena oružjem. Ističe se opšta čežnja za mirom.

Ruski prepad na Dunavu.

K. B. Bukarešt, 5. februara.

„Univerzum“ javlja, da su kod Tulcea 1. februara poslje podne brod Trajan, i njegov šlep George, koji su plovili pod grčkom zastavom od Galca nizvodno Dunavov: kod Reni-a zadržane od ruskih topovnjača, koje su oba broda pozvala, da doplove u Renj radi pretresanja. Oba broda pobjegla su na rumunjsku obalu. Ruske topovnjače slijedovale su im u rumunjske vode i tražile su uzaludno, da oba broda dogju u Reni. Zatim je komand sa topovnjača nasilno odvuksla brod „George“, i tek poslje dužeg pretresanja u Reni-u pustila ga. Zatim su oba broda nastavila put.

Hapšenja u Petrogradu.

Haag, 5. februara.

Za ruske odnose je karakterističan slijedeći izvještaj „Ruskoga Slova“: U Petrogradu je izvršeno više pretresa kuća i hapšenja. Poznati su političari Mjakotin, Vodovozovi bivši članovi dume Bramson, Gicki i Kopitski uhapšeni. Policija je u dva sata po ponoći upala u njihove stanove, posjela je sve ulaze, i svaku stvarčicu do najmanjih sitnica pretresla. Ništa kompromitujuće nije nagjeno. Nepoznati su razlozi njihovog hapšenja. Iste noći uhapšeno je još 48 lica pod optužbom, da pripadaju revolucionarnoj organizaciji. Oni će imati da odgovaraju po § 102. ruskog kaznenog zakona.

Englezi zloupotrebljavaju holandsku zastavu.

K. B. Berlin, 4. februara.

Wolffov brzojavni ured saznaje još ove pojedivosti o napadu jednog engleskog krstaša, koji je plovio pod holandskom zastavom, na njemačku podmornicu:

Podmornica je datim znakom pozvala brod, koji je plovio pod holandskom zastavom, da pusti čamac, kako bi se mogle ispitati hartije broda. Sigurnosti radi podmornica se je opet spustila u vodu i posmatrala kroz periskop brod. To je bio brod, koji je hvatao oko 3000 tona, kao sasvim običan tovarni brod i ništa na njemu nije moglo, da se primjeti sumnjivo. Sa strane se jasno moglo pročitati ime „Melanie“. Kada je podmornica, udaljena od prilike za 1000 metara od broda izišla na površinu, otvorio je brod pod holandskom zastavom jaku vatru iz dva topa srednjega kalibra i iz više mašinskih pušaka. Podmornica je samo još naglim silaženjem u vodu, mogla da se spase. Brod je još u dva maha pucao na podmornicu. Za sve vrijeme ove akcije bio je pod holandskom zastavom.

Holandski je brod pod imenom „Melanie“ nepoznat. Megjutim po Lloyd-ovim spiskovima postoji jedan engleski brod toga imena, a on hvata 3002 bruto tone.

U vezi sa tim je karakterističan i izvještaj „Havas“-a od 28. januara, u kome se javlja, da je francuski naoružani poštanski brod „Plato“, iako nije bio napadnut, upravo vatru na jednu podmornicu, i kako se tu veli, potopio.

Govoreći o ovom slučaju francuski admiral Lacaze izjavio je dopisniku „Petit Journal“-a, da su francuski trgovački brodovi dobili izričnu naredbu, da u slučaju ako i ne budu napadnuti, otvore vatru na svaku neprijateljsku podmornicu.

Uspjeh na ušću Themse.

K. B. Berlin, 4. februara.

Wolffov brzojavni ured javlja: 31. januara i 1. februara potopila je njemačka podmornica

na ušću Themse jedan engleski armirani izvidnički brod, jedan belgijski i tri engleska ribarska broda, koji su neprijatelju služili kao stražarnice.

Švedska protiv sila sporazuma.

Ruske mjere predostrožnosti.

Kopenhagen, 5. februara.

„Politiken“ saznaje iz Bergena: „Prema saopštenjima putnika iz Finske, može se putovati iz Finske samo još na odobrenjem generalnog gubernera. Na putu Petrograd—Helsingfors—Wiborg vrši se znatno koncentrisanje četa. Solaborg je označen kao jedan od važnijih vojničkih središta, i tamo je objavljeno vpsadno stanje. Grad je snabdjeven teškom modernom artilerijom. Pristanište je označeno kao stanica za engleske i ruske podmornice. U Finskoj je zavedena strožija cenzura.

Zna se, da sve mjere predostrožnosti Rusija preduzima, s obzirom na mržnju, koja se u Švicarskoj gaji prema Rusiji. Ali nije samo to razlog, nego se ima objasniti i nerazpoloženjem u samoj Finskoj zbog surove ruske uprave, koja je zatvorila finski sabor, i nervoznosti zbog toga, što su engleskom blokadom uništene i posljednje simpatije, koje su uživane u Švedskoj.

Nepovrjednost jugozapadnog fronta.

Köln, 5. februara.

Prema „Köln. Volkszeitung“-a potvrđuje vojni kritičar „Republicain Français“ konačni i beznađežni potres talijanskog fronta na Soči, pa veli, da su se braniooci prve talijanske linije morali povući do njihovih streljačkih linija druge linije. Sve se odregjenije s nepovrjednosti odbranbenog fronta, čiji se bok ne može zaobići i čija je dubina tolika, da su napadači od preprijeko do preprijeko izloženi teškom zamoravanju.

Političke vijesti.

Boris Vladimirovič Stürmer.

Oasljednikom je Goremikina imenovan ruskim ministrom predsjednikom Boris Vladimirovič Stürmer, Stürmer po imenu Nijemac, pravi je Rus, jer inače pod današnjim prilikama ne bi bio pozvan od cara na ovo mjesto. U politici se je dosada malo isticao u javnosti, ali se čini, da je bio tajni savjetnik carev.

Novi turski prijestolonasljednik.

Poslije smrti Jusuf ef. Izedina, postao je nasljednikom na prijestolje carigradskih sultana princ Wahid-edin efendija, najmlagiji četvrti brat sadanjeg sultana. On je danas star 56 godina, pa imsde dvije kćeri.

Dnevne vijesti.

Roditeljima školske djece.

Mi smo u posljednjem broju našeg lista javili, da se je dosele upisalo oko 800 školske djece u prvi i starije razrede osnovnih škola. Daljnje upisivanje teče jednako

lijepo napred. Megjutim je neko megju građanstvom pronio glas, da se za djecu mora plaćati upisnina, a kasnije i naukovnina. Ova vijest naravno odvraća siromašniji svijet od upisivanja njihove djece u školu. Objavljujemo stoga, da je ova glasila skroz neistinita. **Niti se plaća kakova upisnina, a niti će se plaćati kasnije kakova naukovnina. Poduka će djece biti potpuno besplatna.**

Opravka crkva u Beogradu.

U početku mjeseca januara, kako smo već javili opravljena je beogradska Saborna Crkva, u toliko u koliko se s pogledom na zimsko doba moglo opraviti. Sada se je pristupilo i opravku crkve Sv. Marka na starom groblju, koja je prilikom posljednjih borba u Beogradu oštećena, pošto se je glavni boj vodio baš oko groblja. Opravke je preduzelo gragjevinsko odjeljenje carske i kraljevske vojske u Beogradu, pod neposrednim nadzorom gospodina podpukovnika Feila i inžinjerskog kapetana gospodina Milana Konstantinovića, koji je kao stručnjak najviše radio i na opravi Saborne Crkve. Sad se na crkvi Sv. Marka opravljaju prozori, koji su svi do jednog polupani. Tako isto izvršiti će se i opravka sviju stolarskih i bravarskih poslova. A čim vrijeme otopli pristupiti će se generalnoj opravi unutrašnjosti crkve, kojom će prilikom izrada freska i živopisa u vizantijskom stilu biti povjerena kome od stručnijih domaćih životopisaca. Pomenuta gospoda jako će zadužiti sav srpski narod, koji će umjeti biti zahvalan onome, ko čuva njegove svetinje.

† Ljubinko.

Juče je umro u Beogradu Ljubomir Petrović, poznat pod književničkim imenom Ljubinko. Pokojnik je napisao dosta lijepih pjesama, imao je u pozorišnoj književnosti dobrog uspjeha. Njegov melodram „Sugjaje“ (narodna skazka) održala se dugo na pozornici.

Pomen kralju Milanu.

U krugu poštovalaca sjeni pokojnog kralja Milana Obrenovića pokrenuta je namjera, da mu prirede 30. januara po st. k. 15-godišnji pomen njegove smrti. Privatni će se priregjivači obratiti nadležnoj vlasti radi dozvole.

Povodom davanja pomoći.

Carsko i kraljevsko okružno zapovjedništvo izvršiti će ovih dana sa izdavanjem pomoći prvoj partiji prijavljenih srpskih umirovljenika, činovnika, njihovih žena i udovica. Veliki broj od ovih, da se prosto izrazimo, jadnika, napuštenih i ostavljenih od svoje vlade na milost i nemilost, ostao je bio već poodavna bez i jednog groša, pa je mučio teske dane, brinući se samo za nasušni hljeb sebi i svojoj djeci. S toga je blagodarnost ovih ljudi prema carsko i kraljevskim vlastima u toliko veća, što oni svi vrlo dobro znaju, da one nisu dužne, da srpske umirovljenike i činovnike i na ovako obilatana način pomognu. Jedan stari umirovljenik, nekada viši činovnik, rekao je pri primanju pomoći: „Ko ti u nuždi i nevolji pomogne, pravi ti je prijatelj!

Moramo i dužni smo biti blagodarni sadanjim vlastima, jer su nam doista u nuždi pomogle. S našim nekadanjim glavešinama, koji se sad rahat šetaju negdje po Italiji i Parisu, jer imaju dosta naših para, ako samo ostanemo živi i zdravi, razračunati ćemo se na svoj način, — dužni im ostati nećemo nikada. Blagodarnost žena na pomoći koliko je velika, toliko je i iskrena. Ova neočekivana veldušnost carsko i kraljevskih vlasti prema samom sebi ostavljenom i napuštenom srpskom činovništvu učinila je neobično jak utisak u cijelom gragjanstvu u opšte.

Toplo kupatilo.

Počevši od 3. februara otvoreno je za gragjanski svijet parno kupatilo u Car Dušanovoj ulici ponedjeljnikom i četvrtkom. Kupatilo u kadama mogu gragjani upotrijebiti svakog dana.

Ulaz u parno kupatilo dozvoljen je samo muškima. Kupati se može od 7 prije do 5 časova po podne. Za kupanje u kadama zajedno s potrebnim rubljem plaća se 1.50 K, za parno kupatilo 1 K. Za trljanje plaća se zasebno 60 h., za šišanje kose 40 h., za brijanje 20 h., za sečenje žuljeva tako isto 20 h.

Održavanje čistoće.

Prvi je uslov za dobro zdravlje, da svaki čovjek održava, i to vrlo marljivo, čistoću svoga tijela i svih prostorija stana u kome živi. U zdravom tijelu i duša je zdrava, a to može samo onda biti, ako su nam stanovi uvijek čisti i dobro provjetreni. Ne treba uvijek očekivati, da nas vlast, silom zakona i strogim kaznama, goni na održavanje čistoće, naprotiv, sami u sopstvenom interesu treba, da smo u tom pogledu najprilježniji, jer poslovice veli: ako se čuvaš i Bog te čuva. Da ovo nekoliko riječi napišemo dala nam je povoda žalba nekolicine naših prijatelja na vlasnike kuća u kojima stanuju, a koji nikako neće, da očiste smetlišta svojih domova.

Izdavanje putnica i prolaznica.

Gragjanstvo se u svom vlastitom interesu upuzoruje, da se putnice (pasoši) i prolaznice izdavaju samo u carsko i kraljevskom uredu za putnice (Passamt), Skopljanska ulica broj 8.

POZIV.

Umoljava se pučanstvo u Mačvi, na obalama Drine, počevši od Megjaši do Rače i na Savi do Šapca, koje bi moglo dati tačan izvještaj o nestalom kepetanu Oskaru pl. Tkallac-u zapovj. ugar. IV/17 ustaškog etapnog bataljona, njegovoj gospođi za dobru nagradu.

Ovaj zapovjednik bio je 10. oktobra 1915. god. pri jednoj borbi kod Drine u opasnosti, da se udavi, i od tog vremena ništa se o njemu nezna. — Obavjesti se šalju na uredništvo ili najbližu carsko i kraljevsku oblast.

Mali oglasnik.

OPERATOR

Dr. Slavka Mihajlovič, specialista za ženske bolesti, prima svakog dana od 2—4 sati po podne. Stan Kralj Milanova ul. 37. c 22

Restoracija

„Srpska Kraljica“ (Vasina ul.) preporučuje odlična pića i ukusna jela. Istom: bijela kava, gulaš, čulbastija i kajgana. Cijena najumjerenija. c 44

Jedna ili dvije lijepe

namještene sobe sa ulice i sa upotrebom kuhinje izdaju se odmah. Topličin vijenac 25, gornji sprat. c 57

Više se lijepih

stanova izdaju sa i bez namještaja. Beogradska ul. 34. c 5

Svršeni slušalac

trgovačke akademije, potpuno vičan srpsko-hrvatskom jeziku, a govori i njemački i francuski, sa praktičnim znanjem knjigovodstva i korespondencije, traži mjesto. Upute uputiti pod znakom „Vrijedan i sposoban“ 112 na upravu ovog lista.

Izdaje se gostionica

sa stanovima. Kralja Milana ul. br. 57. obratiti se vlasnici Danici Konstantinović, Krunska ul. br. 75. c 45

Bravarska radiona

Preporučujem poštovanoj publici moju višegodišnju bravarsku radnju, Resavska ulica broj 63 a). S poštovanjem Panta Stanimirovič. c 36

Prodaje se

cio kućevni namještaj. Balkanska ulica 10. c 33

Na prodaju

odmah novi fini postavljani zimski kaput jeftino. Podesan za čovjeka srednje veličine. Ratarska ul. br. 38. c 54

Privatna kuhinja

otvara se u privatnoj kući vrlo dobra kuhinja od 3. februara, u Kosmajskoj ulici br. 12. c 37

Knjigovogja

Trgovcima, industrijalcima i zanatlijama nudi se stručan knjigovogja, koji je vičan i dvogubom knjigovodstvu, radi uregjenja i zaključka knjiga. Njegova sedamnaest godišnja praksa po najvećim trgovačkim, bankarskim i finansijskim ustanovama najbolja mu je preporuka.

Nagrada skromna po pogodbi. Za obavještenje obratiti se u kavani kod Skupštine ili u Njeguševoj ulici br. 38. u Beogradu. c 46

Gertruda Brašel

javlja poštovanim gospojama i gospojicama, da se njen

Damen-Mode-Salon

za sada nalazi u Studeničkoj ulici 12., i da prima na izradu sve vrste haljina, kostima i mantlova. 12

Vrijedna Njemica

govori njemački i srpski, traži namještenje kao domaćica, nadzirateljka ili tome slično. Ponude slati u Vidinsku ulici 34, vrata 46. c 34

Stanovi

pokraj tramvajske pruge, suvi, suncu okrenuti, u Ratarskoj 49 i 103, Knez Danilovoj 33, Grobljanskoj 5, Starine Novaka 3 od jedne, dvije, tri sobe i kuhinje. Električno osvetljenje. Upitati sopstvenika u knez Danilovoj ulici 35, posljednja vrata. c 55

Vinogradar

oženjen, vičan svome poslu, neka se odmah sa dokumentima javi u Car Uroševu ul. br. 17. c 56

Traži se kuvarica, djevojčica,

ozbiljna od 15—16 god. koja prilično vlada njemačkim jezikom, za posluživanje u jednoj većoj poslastičarnici. Stan hrana i plata prema sposobnosti. Za adresu obratiti se uredništvu ovog lista, pod „valjana 100“. c 6

Gjura Ivančić,

plete i opravljaju stolice. Beogradska ulica br. 15. 19

Vinogradar sa ženom

koja je vična i kućevnim poslovima može dobiti mesto — službu u dobroj kući. Javiti se u vili „Gvozdić“ na Smederevskom drumu od 3—6 časova po podne. c 38

Knjigoveznica

Aleksandra Hristova, proširena je i renovirana od 1. januara, te se s toga preporučuje publici za izradu svih knjigovezačkih poslova, a naročito za povez bibliotečnih knjiga. Izrada najbolja i na vrijeme. Radnja se nalazi u Kralja Milutina ul. 38, između hotel „Slavije“ i gradske bolnice. Prima porugbine i iz unutrašnjosti. c 23

Dugogodišnja učiteljica

školovana u inozemstvu, daje časove iz njemačkog jezika. Za vrijeme predavanja konverzacija na njemačkom. Uslovi povoljni. Stan: Durmitorska ul. 19. (u dvorištu). c 32

Petnaestgodišnji

gimnazista traži sebi zanimanje sa hranom i odijelom. Učio bi trgovinu ili neki zanat. Govori i njemački. Upitati u uredništvu ovog lista „L. M. 111“. c 48